

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:
/проф. д-р Владимир Ангелова/

Ректор:
/проф. д-р Румен Младенов/

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

„СПЕЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА“

Образователна и научна степен: ДОКТОР

Област на висше образование: Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Форма на обучение	Продължителност на обучението	Език на обучение
Редовна	3 години	Български език
Задочна	4 години	Български език
Самостоятелна	3 години	Български език

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Обучението в докторантурата се извършва по акредитирана от НАОА докторска програма по професионално направление 1.2. Педагогика с научна специалност „Специална педагогика“ и е на ниво 8 – „доктор“ от Националната квалификационна рамка. Характерните аспекти на докторската програма се ситуират в областите на теоретични и методически аспекти на дейности в области на приобщаващи процеси, приобщаващи практики и приобщаваща култура на образователната сцена на Специалната педагогика.

Образователната и научна степен „доктор“ се получава в резултат на продължаване на обучението на завършилите образователно–квалификационна степен “магистър”.

Образователната и научна степен „доктор“ се дава на докторант, който е приет по утвърдения ред, положил е изпитите, предвидени в индивидуалния учебен план, извършил е дейностите, заложи в него, представил е изисквания брой публикации, преминал е успешно предварителното обсъждане в първичното звено и е защитил дисертационен труд при условията и по реда на Закона за развитие на академични състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Националната квалификационна рамка на Република България. Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски”.

2. ОБРАЗОВАТЕЛНИ И НАУЧНИ ЦЕЛИ

Общите цели на докторска програма „Специална педагогика“ се извеждат по посока на теоретично и практическо ниво на обучение, отговарящо на световните стандарти на образователните модели за програмата по Специална педагогика.

Конкретните образователни цели са фокусирани към конструктивистките, хуманистичните, приобщаващите пространства в които функционира специалната педагогика.

Конкретните научни цели са фокусирани към подбор и определяне на актуална и дисертационна тема на дисертационния труд, разработване на проблематиката на дисертационния труд на високо научни ниво съизмеримо със световните стандарти.

3. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

Допускането на кандидатите до участие в конкурса се извършва от комисия, включваща ръководителя на приемащото структурно звено, ръководителя на първичното звено и преподавател в докторската програма, назначена със заповед на ректора на ПУ „Паисий Хилендарски”.

Конкурсът включва изпит по специалността и по чужд език, избран от кандидата. Изпитите се провеждат по ред, предвиден в правилника на ПУ „Паисий Хилендарски” .

Факултетният съвет на Педагогическия факултет при ПУ Паисий Хилендарски" взема решение за зачисляване на успешно издържалите конкурса кандидати. В решението се посочва и научният ръководител на докторанта, който се избира по предложение на съвета на първичното звено.

Приемът в самостоятелна форма на обучение на докторанти, разработили в основната част дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор", се извършва без изпит през цялата академична година. Представената част от дисертационния труд се обсъжда от катедрения съвет на катедра „Педагогика и

управление на образованието" в присъствието на кандидата. Ако съветът на първичното звено одобри работата на кандидата, ръководителят на първичното звено прави предложение до ръководителя на приемащото структурно звено за темата на дисертацията, научната област и индивидуалния учебен план за работа на докторанта.

Въз основа на предложението на катедрения съвет, факултетният съвет на свое заседание взема решение за зачисляване на докторанта, като утвърждава темата на дисертационния труд и индивидуалния учебен план на докторанта. Обучението в докторантурата се провежда в първичното звено катедра „Педагогика и управление на образованието" при Педагогическия факултет на ПУ Паисий Хилендарски".

Обучението за придобиване на образователната и научна степен „доктор" се осъществява в редовна, в заочна и в самостоятелна форма на обучение. Редовната и самостоятелната форма на обучение на докторантите са с продължителност до 3 години, а заочната - до 4 години. По изключение, регламентирано в правилника на ПУ Паисий Хилендарски, срокът може да бъде удължаван, но не повече от една година.

Обучението на докторантите включва следните дейности:

1. Научноизследователска дейност по научната специалност на докторската програма.
2. Посещение и участие в работата на курсове и семинари.
3. Преподавателска дейност.
4. Участие в научни форуми (национални и/или международни).
5. Изпити за докторски минимум;
6. Предварително обсъждане при доказана и потвърдена от научния ръководител готовност пред съвета на първичното звено
7. Защита на докторска дисертация по утвърдено научно жури.

Образователната и научна степен „доктор" се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план.

Учебният план се изготвя от докторантите и научните им ръководители и се обсъжда и утвърждава от катедрения и факултетния съвет.

4. КОМПЕТЕНТНОСТИ

Компетентностите на докторантите се прецизират като знания, умения и отношения /ценности и нагласи/ в областите на ключовите и контекстните компетентности.

Изисквания към знанията на докторанта:

- да притежава и използва специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи по утвърдената тема в областта на **специалното** и приобщаващото образование.
- да притежава и използва знания с висока степен на сложност, които са информационна основа на способността да извършва оригинални научни изследвания по утвърдената тема в областта на **специалното** и приобщаващото образование.
- да представя знания и разбиране на високо равнище, не само по темата и областта на **специалното** и приобщаващото образование, но и в близки научни области;
- да демонстрира и изразява знания чрез степента на сложност на проведените, разбрани и обосновани научни изследвания.

Изисквания към уменията на докторанта:

- да владее методологията и методите на научните изследвания в областта;
- бързо да намира, извлича, подрежда, синтезира и оценява необходимата информация от различни източници;
- да решава и преодолява критични проблеми в областта на проучването;
- да развива иновативни решения чрез комбиниране на различни оригинални стратегии и технологии;
- да подобрява стандартните модели и подходи;
- да пише и представя научни текстове (научни статии, резюмета, доклади, фигури, графики и др.);
- да комуникира чрез различни медии пред различна аудитория; за предприемчивост, възискателност, приспособимост и интелектуална гъвкавост.

Изисквания към компетентностите на докторанта:

1. Контекстни /меки/ компетентности:

- за създаване и интерпретиране на нови знания чрез собствени изследвания или друга научна дейност;
- за демонстриране на умения за разширяване на обхвата на досега познатата научна област и преценява необходимостта от актуални публикации;
- за самооценка на постиженията на изследователския труд;
- за съставяне, проектиране, изпълнение и адаптиране на съвременния изследователски процес с научна стабилност.

2. Компетентности за учене:

- показва капацитет за систематично придобиване и разбиране на значително количество знания от най-съвременните научни постижения или от областта на професионалната практика;
- показва способност за формиране и развитие на умения и компетентности в областта на от разработваната тема по научната специалност.

3. Комуникативни и социални компетентности:

- представя качества и преносими умения, изискващи проявяване на висока лична отговорност, самостоятелна инициативност в сложни и непредвидими обстоятелства, както и в професионална или еквивалентна среда;
- демонстрира общи способности да концептуализира, проектира и изпълнява проекти за генериране на нови знания, прилагане или разбиране на най-модерните достижения, както и да адаптира проектния дизайн по темата към непредвидено възникващи обстоятелства;
- пълноценно общува на някои от най-разпространените европейски езици.

4. Професионални компетентности:

- детайлно разбира и прилага техники за научни изследвания и сложни академични проучвания;
- извършва информирани преценки и експертни оценки по сложни въпроси в съответната област, често в отсъствието на пълни данни, както и да представя идеите и заключенията си ясно и ефективно пред специалисти и неспециалисти;
- притежава способност да продължава изследванията в съответната научна област на все по-сложни равнища, като допринася за развитието на нови техники, идеи или подходи;
- умее да работи със съвременните дигитални технологии.

5. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите докторската програма „Специална педагогика“ са високо подготвени специалисти, които могат да се реализират като специални педагози, консултанти и експерти в:

- държавни, общински и частни училища и детски градини;
- центрове за подкрепа за личностно развитие;
- специализирани обслужващи звена.

както и да заемат на изпълнителски, ръководни и административни длъжности в:

- структурите на централните, регионалните и местни органи за управление на образованието;
- различни правителствени, неправителствени и научни организации, във висши училища.